

A RÓMAI KÖZTÁRSASÁG KIALAKULÁSA

1. Patrícusok és plebejusok harca

- sorozatos háborúk. – köv.: Kr.e. V.sz.-tól a gazdaságilag megerősödött plebejusok
- harc a patrícusokkal való jogegyenlőségért
- Céljuk: polgárjog-jogegyenlőség, részesedni az állami közföldről, adórszolgátság eltörlése, beleszólás az állam irányításába magisztrátusok betöltésével, szabad házasságkötés a patrícusokkal.
- a harcaik sikerének az oka: sorozatos háborúk – köv.: belső egyensúly kell.
- Kr.e. 494. kivonulás a Szent Hegyre, új város alapításának szándékával.
- köv.: néptribunusi hivatal: 2 – majd 10 fő
- a plebejusok jogait képviselik
- vétőjog, személyük sérthetetlen
- Kr.e. 451-450: XII. táblás törvények:
- jogegyenlőség a patrícusok és a plebejusok között – kivéve: házasságkötés
- magántulajdon védelme
- rabszolgák elbírálása különbözik – a rabszolgátság elterjedésére utal
- adórszolgátságot nem törölte el.
- a társadalom alapegysége a család
- V. sz. – Tulliusi alkotmány: a lakosságot vagyoni alapon sorolták 5 osztályba – a comitia centuriata alapja: 1. osztály több centuriát állított ki, mint a többi négy – így a patrícusok hatalma nagyobb
- comitia centuriata jelentősége nő: állami hivatalnokok választása – ezt a népgyűlést a konzul hívja össze
- Kr.e. 445. a plebejusok érvényes házasságot köthettek patrícusokkal
- Kr.e. 443. censori hivatal - csak patrícusok tölthetnek be - ötévenként választották (2 fő), feladatuk: a népszámlálás, az adófizető polgárok névjegyzékének összeállítása – census –, a senatus névjegyzékének összeállításában, a polgárok beosztása nagyon szerinti centuriákba
- Kr.e. 367-ben Licinus – Sextius-féle földtörvény: néptribunusok törvényei: a közföldről (ager publicus) maximum 500 iugerum (római hold) kb. 125 kat. hold – bérelhető személyenként
- Kr.e. 366-tól évente az egyik consul plebeius. Létezik a praetor tisztség (jogszolgáltató magisztrátus, 1–16 fő) patrícus származású tisztviselő, az igazságszolgáltatás vezetője.
- Kr.e. 326. megszünteti a római polgárok adórszolgátságát.
- Kr.e. 300: plebejusok is viselhetnek pap (pontifex) és madár – ill. béljősi (augur) tisztséget.
- Kr.e. 287: a népgyűlési határozatok szenátusi jóváhagyását eltörlik: Ezzel a plebejusok jogilag egyenlőkké váltak a patrícusokkal.
- NOBILITAS kialakulása: a patrícusok és a vagyonos plebejusok összeolvadása

2. Itália meghódítása

- 509-től: harcok az etruszok és a szomszéd törzsek ellen – 396. Veii
- 387. Allia – majd: Róma elfoglalása – Brennus: Jaj a legyőzötteknek!
- 343-290. Samnis háború: Campania birtokáért cadiumi iga- Via Appia – 1. út – Capuába vezet
- 280-272. Tarentumi háború – Pürrhosz epiroszi király

- Divide et impera!
- Földek: 1/3-a ager publicus
- Colonia: plebejusok által létrehozott települések